

Histories Krant

Augustus \ september \ oktober – 2026

Driemaandelijks tijdschrift V.U.: Bart Blomme, Grasmarkt 61, 1000 Brussel. Afgiftekantoor: Antwerpen X, P 928058

bpost
PB-PP|B-00000
BELGIË(N)-BELGIQUE

\ IN DEZE KRANT

Beleef, ontdek en ontmoet: voor ieder wat wils op het Histories Festival — p. 3

Praktijktip: start je crimineel boeiend onderzoek met OUTLAW — p. 6

Over-drager Luc Versmissen — p. 7

Jullie foto's in de kijker — p. 8

Een ode aan jullie engagement

Vanaf eind september ligt *Het geheugen van Vlaanderen* in de rekken. Dit boek bundelt 70 erfgoedverhalen uit Vlaanderen en Brussel. Kleine geschiedenissen die zelden in schoolboeken terechtkomen, maar veel vertellen over wie we zijn en waar we vandaan komen.

Centraal staan de vele vrijwilligers die erfgoed onderzoeken, bewaren en doorgeven. Hun inzet houdt verhalen, tradities en collecties levend voor

toekomstige generaties. Dit boek zet hun engagement dan ook terecht in de kijker.

Naar aanleiding van het Internationaal Vrijwilligersjaar, krijgt jouw erfgoedvereniging de mogelijkheid om het boek voordelig aan te bieden aan jullie leden en sympathisanten.

Ontdek alles over de exclusieve voorintekenactie: histories.pub/lannoo.

HI STO RIES

Wist jij dat...

10 augustus de naamdag is van Sint-Laurentius? Hij zorgde voor boeken en werd daarom patroonheilige van bibliothecarissen en heemkundigen, maar ook van de armen, koks en bakkers. Toen hij op een rooster boven het vuur werd gefolterd, zei hij volgens de legende: 'Ik ben al gaar, keer mij om en eet me op.'

Podium

Histories is er voor en door erfgoedvrijwilligers. Die missie maken we waar door vrijwilligers uit de coulissen te halen en in het voetlicht te zetten. Maar we geven hen ook de kans om samen met ons de Bühne te creëren waarop ze hun kennis en kunde laten zien.

Zeker in dit Internationaal Vrijwilligersjaar zijn zij de sterren. Zo deelden al tientallen vrijwillige erfgoedwerkers hun ervaringen op drie netwerkmomenten en in twee publicaties. Binnenkort krijgt de Ferraris-wandelgids dan ook het gezelschap van *Het geheugen van Vlaanderen* in de boekhandel.

Het eerste exemplaar van dit historische verhalenboek overhandigen we op 10 oktober aan minister Gennez tijdens ons Festival. Wat deze derde editie extra speciaal maakt is dat zes ambassadeurs uit alle geledingen van het verenigingsleven mee de vorm en de inhoud bepaalden. Dankzij hen staat er bijvoorbeeld voor het eerst een adviesmarkt op het programma.

Het resultaat van deze fijne samenwerking is een Festival dat nog dichter aansluit bij erfgoedvrijwilligers, waar ze kunnen leren van elkaar en waar ze trots kunnen etaleren wat zij koesteren en overdragen aan nieuwe generaties. Want wat zij dag in dag uit presteren voor ons erfgoed en onze samenleving, verdient een warm applaus. Wat zeg ik? Een staande ovatie!

— Eva Wuyts (algemeen coördinator)

Voor wie is het Histories Festival?

Het Histories Festival is er voor iedereen die nieuwsgierig is naar ons verleden en naar de mensen die het levend houden. Of je nu al jaren actief bent in een heemkundige kring, net begint met stamboomonderzoek of gewoon wil ontdekken wat er allemaal leeft in de erfgoedwereld: het Festival heeft voor ieder wat wils

Kom vooral niet alleen. Neem je medevrijwilligers mee, je vrienden, je familie.

De Koninklijke Bibliotheek van België in Brussel wordt een levendige ontmoetingsplaats waar theorie en praktijk elkaar vinden, waar een beginnende erfgoedliefhebber naast een doorgewinterde erfgoedvrijwilliger zit en waar ruimte is voor een goed gesprek.

Precies zoals erfgoed zelf het best gedijt: in contact met mensen.

Nieuw dit jaar: deelname is gratis! Het Festival kadert in het Internationaal Vrijwilligersjaar, en dat vieren we.

“Een belangrijk trefpunt om te netwerken met personen en verenigingen.”

— Johnny Van Bogaert

Voor sommige sessies is inschrijving verplicht en de plaatsen zijn beperkt, dus wacht niet te lang.

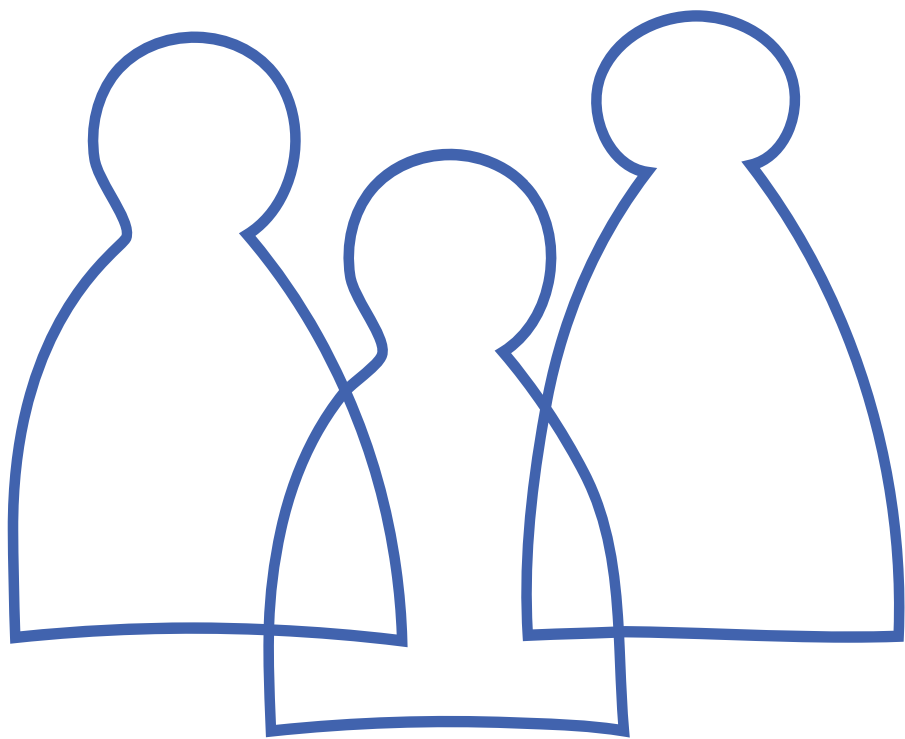

Reserveer nu je plek:
histories.pub/historiesfestival

\ KOM BELEVEN

Ontdek en ontmoet: het Histories Festival

ADVIES EN INSPIRATIE, DE HELE DAG LANG

Op de eerste verdieping van de Krantenleeszaal vind je de adviesmarkt, waar doorheen de hele dag specialisten klaarstaan om jouw vragen te beantwoorden. Hoe zoek je slim in de databank van het Rijksarchief? Wat moet je weten over boekhouden als vzw? Hoe digitaliseer je je werking zonder kopzorgen? De thema's wisselen doorheen de dag, dus bepaal zelf wanneer je aansluit.

In het Consilium krijgen erfgoedvrijwilligers het podium. Kort, krachtig en concreet stellen ze hun project of onderzoek voor. Ze vertellen niet alleen wat ze deden, maar ook hoe. Want hun methodes zijn net zo inspirerend als het eindresultaat.

“Heel mooi en inspirerend.”

— Siegrid Vereetbrugghen

EEN SPRINGPLANK VOOR BEGINNERS, EEN DUIK VOOR GEVORDERDEN

Net een archief opgestart? Of nog maar de eerste stappen aan het zetten in de erfgoedwereld? Dan is het Aquarium jouw uitvalsbasis. In toegankelijke lezingen en workshops maak je kennis met volkskunde en leer je hoe je orde schept in je collectie.

Wie al wat verder staat, vindt zijn gading in het Atelier. Hier duik je in de praktijk: hoe analyseer je oude familiefoto's? En hoe ga je om met buitenlandse roots in je familiegeschiedenis?

VERHALEN DIE VERDER REIKEN

In Panorama gaan erfgoedvrijwilligers met elkaar in gesprek over wat erfgoedwerk betekent — voor een gemeenschap, voor de samenleving, voor de toekomst. Hoe krijg je je praktijk erkend op de Inventaris Vlaanderen? Kan erfgoed bijdragen aan een duurzame wereld? Geen theoretische antwoorden, maar eerlijke verhalen van mensen die het zelf hebben gedaan.

In Studio, een intiemere setting, luister je naar getuigenissen over inspirerende projecten. Denk aan mindful metaaldetectie, een verrassende kijk op hoe metaaldetectoristen zich verbinden met het landschap, het verleden en elkaar.

Kies je favoriete
sessies uit

➡ histories.pub/historiesfestival

SCHATTEN IN EN ROND DE KBR

Het restauratieatelier van de KBR is normaal gesloten voor het publiek. Tijdens het Festival niet. Je ontdekt hoe conservatoren beschadigde documenten herstellen, stukken klaarmaken voor digitalisering en topstukken voorbereiden voor bruikleen aan tentoonstellingen.

Wie van kaarten houdt, wil de kabinetskaart van Ferraris niet missen: de eerste echte topografische kaart van ons land, zo'n 250 jaar oud. Van de drie originelen bevindt er zich nog maar één in België.

Liefhebbers van krantengeschiedenis ontdekken de grootste krantencollectie van België, van 17de-eeuwse gazetten tot de krant van vorige week. En wie het Groot Koninklijk Serment en St-Joris der Kruisboogschutters wil leren kennen — een Brusselse schuttersgilde actief sinds 1381 — kan hun museum aan het Paleis op de Koudenberg bezoeken

*“Dit soort activiteiten legt
verbindingen.”*

— Stefaan Haesen

VAN IJZERTIJD TOT VIKINGKAMP

In de Peristyle zorgen re-enacters van verschillende historische verenigingen voor een meeslepende ervaring die je niet snel vergeet. In het Vikingkamp leer je wol kaarden, knopen leggen en runen lezen.

Aan de stand van de Gallische Hoeve ontdek je eeuwenoude ambachten en Keltische cultuur — van bandweven tot historische kruiden.

ERFGOEDVERENIGINGEN IN DE KIJKER

Centraal in de KBR verwelkomt een levendige mix van erfgoedverenigingen en koepels je aan hun stand op de Erfgoedbeurs. De perfecte plek om nieuwe contacten te leggen, ideeën op te doen en te ontdekken wat er allemaal leeft in de Vlaamse erfgoedwereld.

En dan is er nog de feestelijke boeklancering van *Het geheugen van Vlaanderen*, een bundeling van 70 verhalen van gewone mensen met een buitengewone passie voor lokaal erfgoed.

Hoe geraak je op het Festival?

Het Histories Festival vindt plaats in de Koninklijke Bibliotheek van België, vlak naast station Brussel-Centraal. Je geraakt er eenvoudig met trein, tram of bus.

Kom je toch met de wagen? Gebruik dan de ondergrondse betalende parking Albertina of Station Brussel-Centraal, beide op wandelafstand.

Je kan ook carpoolen met vrijwilligers uit de buurt: via histories.pub/caroster bied je je wagen aan of zet je je op de wachtlijst als passagier.

Alles wat je moet weten ontdek je op onze website: **histories.pub/historiesfestival**.

Toch nog vragen? Aarzel niet om ons te mailen via info@histories.be.

Onze activiteiten

\ WEBINAR

Met vertrouwen je erfgoedvereniging besturen

Bestuur je een vereniging en bots je soms op vragen over wetgeving of administratie? Je bent niet alleen. In deze sessies wissel je uit met andere bestuurders, ontdek je hoe zij met gelijkaardige uitdagingen omgaan en krijg je meer inzicht in regelgeving.

🕒 Meerdere data

📍 Online

\ VORMING

Aan de slag met je collectie bibliothecair erfgoed

Kom in deze vorming te weten hoe je jouw papieren erfgoed duurzaam bewaart en toegankelijk maakt voor anderen. Leer schade preventief herkennen en krijg praktische handvaten om jouw collectie te ordenen, beschrijven en digitaliseren.

🕒 29-10-2026

📍 Mol

\ WEBINAR

Hoe overtuig ik beleidsmakers en sponsors?

Wil je meer steun krijgen voor je vereniging of initiatief? In deze vorming ontdek je hoe je je stad of gemeente, sponsors en andere partners meekrijgt in jouw verhaal. Verwacht geen theoretische kaders, maar praktische inzichten en heldere tips.

🕒 09-11-2026

📍 Online

\ VORMINGSREEKS

Vrijwilligers rekruteren en motiveren

Hoe rekruteer je nieuwe erfgoedvrijwilligers? Hoe motiveer je die? En hoe maak je jouw erfgoedvereniging aantrekkelijk voor een jong publiek? In vier interactieve sessies zoek je antwoorden op deze vragen.

🕒 Meerdere data

📍 Regio Erfgoedcel de Merode

\ STUDIEDAG

Plaats verleden identiteit

In de 19de en de 20ste eeuw gingen lokale historici op zoek naar het verleden van hun dorp, stad of streek. Ontdek waarom ze net die geschiedenis vastlegden en hoe hun verhalen mee vormgaven aan het beeld en de identiteit van een streek of regio.

🕒 27-11-2026

📍 Antwerpen

Ontdek al onze activiteiten

Op crimineel boeiend onderzoek met OUTLAW

Op zoek naar een veroordeelde voorouder? Of de criminaliteitsgeschiedenis van jouw gemeente? De OUTLAW databank bundelt gegevens van 120.000 gedetineerden uit 19de-eeuwse gevangenisregisters van morele boekhouding in een toegankelijke databank. Daarmee biedt ze heel wat mogelijkheden voor jouw genealogisch en historisch onderzoek. Met deze vier tips haal je meer uit je zoektocht.

Tip 1: Begin met een gerichte zoekopdracht

Zoek je een specifieke persoon, zoals een voorouder of een lokaal figuur? Gebruik dan AGATHA, de digitale zoekomgeving van het Rijksarchief, om te zoeken op naam, plaats of periode.

Je vindt er gegevens over de persoon uit de morele registers en verwijzingen naar andere archiefbronnen. Zo bouw je stap voor stap het verhaal van een persoon op.

Tip 2: Denk verder dan één persoon

Wil je individuele verhalen beter kunnen plaatsen in hun sociale en maatschappelijke context? Raadpleeg via de OUTLAW-website het SODHA-platform voor de volledige datasets. Zo kan je ook bredere onderzoeksvragen te stellen.

Welke beroepen kwamen het vaakst voor onder veroordeelden? Waren bepaalde misdrijven typisch voor een regio? Werden vrouwen en jongeren anders beoordeeld? Door gegevens te vergelijken, plaats je individuele levensverhalen in een bredere historische context.

Tip 3: Combineer verschillende bronnen

De morele registers vertellen niet het hele verhaal. Vul ze daarom aan met vonnisboeken, rechtsplegingsdossiers of opsluitingsdossiers. Die geven meer inzicht in de feiten van het misdrijf, het verloop van de rechtszaak en het verblijf in de gevangenis. Samen schetsen ze een vollediger beeld van de veroordeelde, het proces en zijn of haar leefwereld.

Tip 4: Trek kritische conclusies

De registers zijn geen neutrale bron. De morele beoordeling van een gedetineerde weerspiegelt ook de normen en verwachtingen van het 19de-eeuwse gevangenisstelsel. Vergelijk gegevens daarom met andere gedetineerden en trek niet te snel conclusies op basis van één dossier.

Wil je zelf aan de slag? Ontdek de volledige praktijktip onze website.

➔ histories.pub/outlaw

\ NIEUWS

We verhuizen!

Vanaf september vinden jullie ons op Vooruitgangsstraat 323, 1030 Brussel. Vanuit onze nieuwe plek zetten we onze werking verder en blijven we jullie ondersteunen.

Ferraris wandelgids: nu te koop

Trek met de Ferraris wandelgids langs 20 bijzondere plekken in België en ontdek hoe historische kaarten het landschap van vandaag blijven tekenen. Ga langs bij je plaatselijke boekhandel of bestel je exemplaar online:

➔ lannoo.be

Maak werk van jouw erfgoedgebouw

Monumentenwacht organiseert van 12 tot 18 oktober workshops, onderhoudsacties en webinars om het belang van goed onderhoud van erfgoedgebouwen onder de aandacht te brengen. Hét moment om je gebouw extra aandacht te geven en kleine onderhoudswerken aan te pakken.

➔ monumentenwacht.be/nieuws

Aan de slag met het erfgoed van je lokale jeugdbeweging

Viert een jeugdbeweging uit je regio een jubileum? Gebruik de geactualiseerde brochure *Jeugdbewegingen en Erfgoed* als kapstok om samen een inspirerend erfgoedproject op te zetten rond hun verhalen, archieven en tradities.

➔ histories.pub/jeugdbewegingen

Meer nieuws en recente ontwikkelingen op onze website: histories.be/nieuws

\ OVER-DRAGER

Fruitwei Zammelen bewaart het Haspengouwse erfgoedlandschap

In de rubriek 'over-dragers' spreken we met en over dragers van lokaal erfgoed. We noemen hen dragers, omdat ze hun erfgoed in leven houden en een duurzame toekomst geven. In deze krant laten we Luc Versmissen, de drijvende kracht achter Fruitwei Zammelen, aan het woord.

Een boomgaardcafé als startpunt

In Zammelen vormen de karakteristieke hoogstamboomgaarden al generaties lang een herkenbaar onderdeel van het Haspengouwse landschap. Maar dat erfgoed staat onder druk: bomen verdwijnen, boomgaarden raken versnipperd en eigenaars staan er vaak alleen voor. Twee jaar geleden besloot Luc daar iets aan te doen. Samen met lokale partners organiseerde hij een boomgaardcafé voor eigenaars uit de streek.

Het idee was eenvoudig: mensen samenbrengen rond hun gedeelde zorg voor het lokale erfgoedlandschap. Dat werkte. Tijdens het café kwamen ervaringen, vragen en ideeën spontaan naar boven. Uit dat gesprek groeide al snel iets moois: een groep bewoners die niet alleen wilde praten, maar ook samen aan de slag ging.

Samen werken, samen oogsten

Zo ontstond Fruitwei Zammelen, een buurtinitiatief dat erfgoed, biodiversiteit en buurtbewoners met elkaar verbindt. Vrijwilligers wisselen kennis uit, helpen elkaar bij snoeiwerk en delen materiaal. Ervaren eigenaars organiseren infomomenten en geven hun kennis over boomgaardbeheer en landschapszorg door aan anderen.

'We proberen de lasten op de individuele boomgaardeigenaars te verminderen door samen te werken en kennis uit te wisselen,' vertelt Luc.

Die aanpak heeft effect: burens leren elkaar beter kennen en delen samen verantwoordelijkheid voor het landschap in hun dorp.

Kleine acties, zichtbare impact

Om nog meer Zammelaars te betrekken trok Luc van deur tot deur. Een eerste bevraging leverde meteen resultaten op: bewoners wilden samen nieuwe bomen planten. Tijdens een gezamenlijke plantactie werden meer dan honderd fruitbomen aangeplant. Ook erfgoedelementen zoals oude toegangspoorten werden hersteld.

'Je kan erfgoed gebruiken als hefboom om een dorpsgemeenschap in beweging te krijgen,' benadrukt Luc. In de toekomst droomt hij van een groot oogstfeest en meer samenwerking met lokale verenigingen, zoals de heemkundige kring.

Jong, maar betekenisvol

Fruitwei Zammelen is nog jong, maar het initiatief heeft al veel in beweging gezet. Het bewijst dat erfgoed mensen kan samenbrengen, kan bijdragen aan duurzaamheid en een dorp nieuw leven inblazen.

'We doen niet alsof we de wereld veranderen, maar we zetten wél lokale verandering in gang,' zegt Luc fier.

Lees het volledige interview op histories.pub/fruitwei

\ IN DE KIJKER

Jouw foto op deze pagina?

Stuur een foto van jouw activiteit met korte omschrijving naar nieuws@histories.be

Tijdens de Archeologiedagen brachten re-enacters de Merovingische periode tot leven. Bezoekers ontdekten er hoe textiel werd geproduceerd en maakten kennis met andere ambachten uit die tijd.

De Heemkundige Kring 't Zwin Rechteroever Damme vzw bracht een beschadigd Mariabeeld in Moerkerke onder de aandacht. Dankzij een restauratie-ruilproject kreeg het beeld een nieuwe plek in de Sarepta kapel.

← Fernand, Tom en Kris van het Zeewijdsingscomité Zeebrugge tijdens de opening van de tentoonstelling '100 jaar Zeewijding Zeebrugge'. Ze vierden hun erkenning als immaterieel erfgoed.

Tijdens de Heemdag Oost-Vlaanderen deelde Heemkundige Kring 't Sireentje haar ervaringen met AI in archiefdigitalisering en museumtentoonstellingen.

Erfgoed Sint-Andries Antwerpen vierde zijn 50-jarig bestaan en ontving 88 mezenvangers uit Wijnegem. Het mezen vangen ontstond in Sint-Andries en was vroeger een manier om de armere bewoners van de wijk te ondersteunen.

HI STO RIES

 Vlaanderen
verbeelding werkt

OP DE HOOGTE BLIJVEN?

Al meer dan 4.000 abonnees op onze maandelijkse nieuwsbrief boordevol erfgoednieuws. Kom jij er ook bij?

➔ histories.be/nieuwsbrief/

